

ÉVES JELENTÉS 2019

A következőkben a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Pénzmosás és Terrorizmusfinanszírozás Elleni Irodájának (PEI) 2019-es tevékenységéről olvashat. A jelentés bemutatja a PEI legfontosabb statisztikai mutatóit, a szolgáltatói¹ bejelentések sajátosságait, az úgynevezett bejelentésindikátorokat², illetve a területet érintő jogszabályi változásokat.

STATISZTIKAI ADATOK

A PEI elemző-értékelő tevékenységének központjában az operatív elemzés áll³, amit a szolgáltatók bejelentései, a belföldi és külföldi hatóságok, valamint a felügyeletet ellátó szervek megkeresései és tájékoztatásai alapján végez.

2019-ben összesen 14 630 alkalommal indult operatív elemzés. A szolgáltatók 12 342 bejelentést küldtek⁴ pénzmosásra, terrorizmus finanszírozására vagy büntetendő cselekményből származó dologra utaló adatról, tényről, körülményről.

Az Európai Unió külső vámhatárán működő határkirendeltségektől 305, a felügyeletet ellátó szervektől 19 tájékoztatás, külföldi pénzügyi információs egységektől 1 349 megkeresés, illetve tájékoztatás, valamint nyomozó hatóságoktól és egyéb szervektől 615 megkeresés érkezett a PEI-hez.

¹ Pmt. 1. § (1) bekezdés.

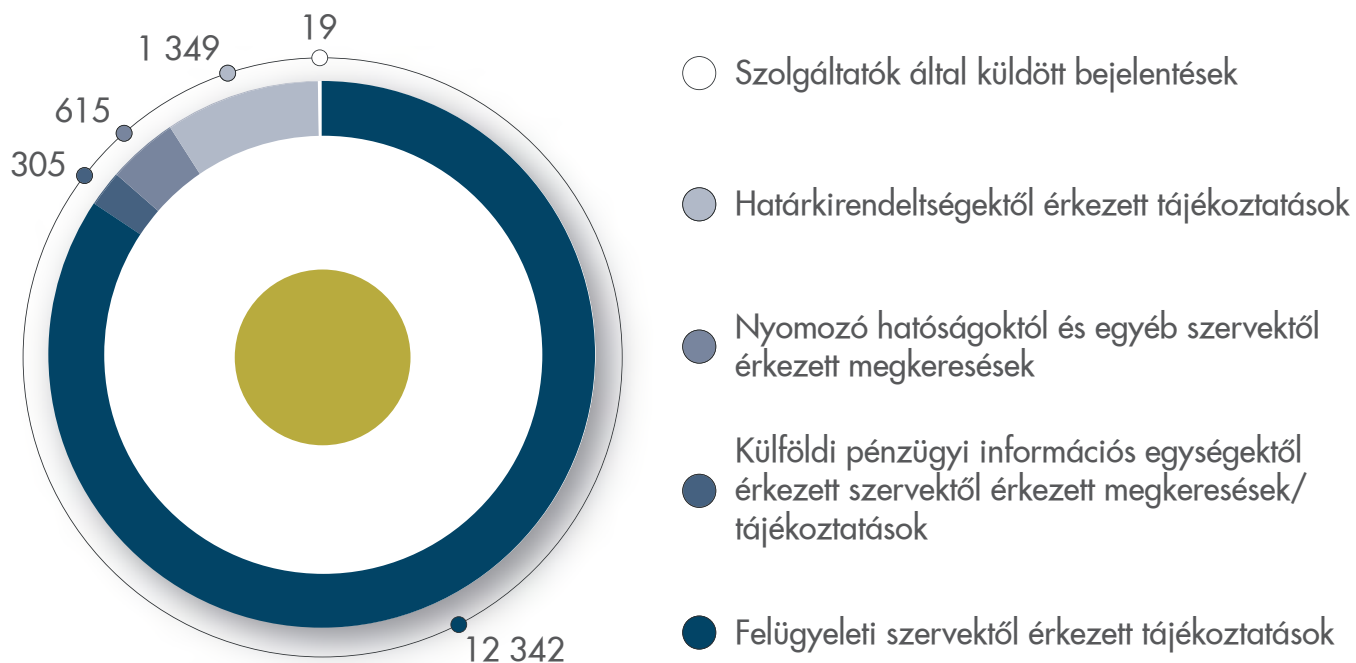
² Az éves tájékoztatási kötelezettséget a pénzmosás és terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló 2017. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Pmt.) 59. § (7) bekezdése írja elő.

³ Pmt. 40. §.

⁴ A Pmt. 3. § (1) bekezdésben foglalt bejelentési kötelezettségüknek eleget téve.

Az 1. diagram az operatív elemzéseket generáló bejelentéseket, megkereséseket és tájékoztatásokat mutatja be.

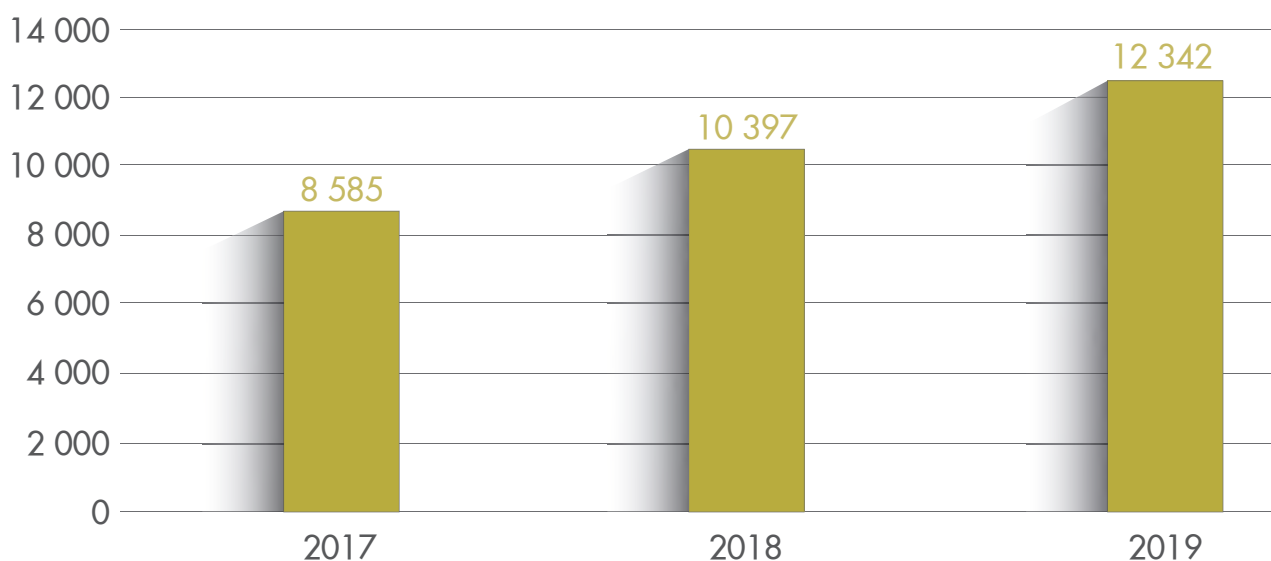
OPERATÍV ELEMZÉST KIVÁLTÓ BEJELENTÉSEK, MEGKERESÉSEK, TÁJÉKOZTATÁSOK SZÁMA

1. számú diagram

A 2. diagram az elmúlt három évben érkezett szolgáltatói bejelentéseket ábrázolja. Látható, hogy az előző évhez képest a szolgáltatók 18 százalékkal több bejelentést küldtek. A növekedést a szolgáltatók fokozottabb kockázati érzékenysége és az MNB hatékonyabb felügyeleti ellenőrzései indokolhatják.

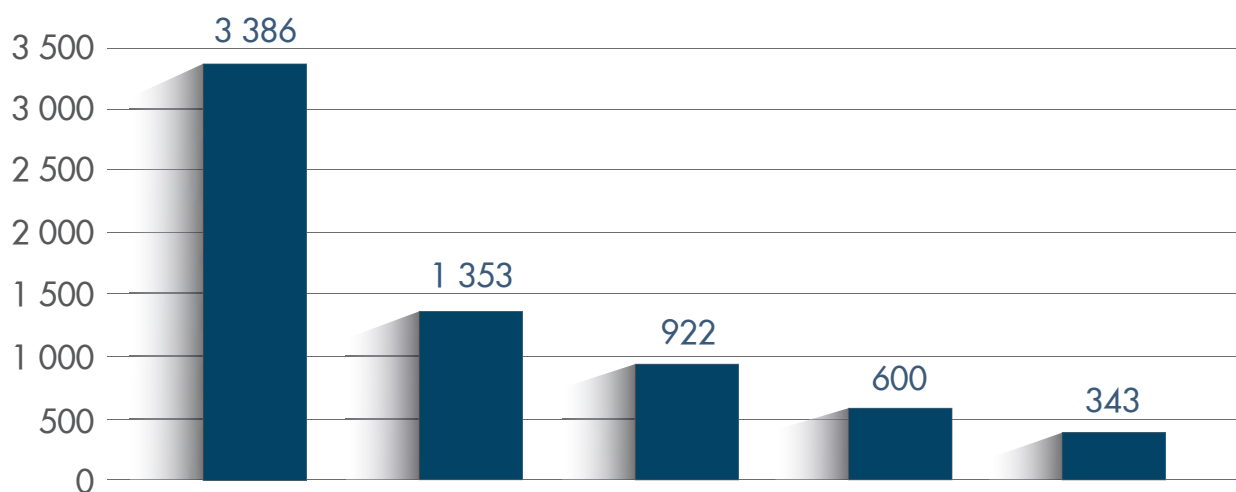
SZOLGÁLTATÓI BEJELENTÉSEK SZÁMA 2017-2019

2. számú diagram

A következő diagram az öt legtöbb bejelentést továbbító bank bejelentéseit szemlélteti. Ezekből a bankoktól összesen 6 604 bejelentés érkezett, ami az összes szolgáltatói bejelentés 54 százalékát teszi ki.

AZ ÖT LEGTÖBB BEJELENTÉST KÜLDŐ BANK

3. számú diagram

A pénzmosásra, terrorizmus finanszírozására és dolog büntetendő cselekményből való származására utaló adat, tény, körülmény felmerülésével összefüggő bejelentések túlnyomó részét – ahogy az előző években is – 2019-ben is a bankok tették.

Megduplázódott ugyanakkor az egyéb pénzügyi szolgáltatóktól – elsősorban a pénzáttalási tevékenységet folytató pénzforgalmi szolgáltatóktól – érkezett bejelentések száma. Ennek oka, hogy a szolgáltatók tudatosabban használják a Pénzügyi Akciócsoport (Financial Action Task Force, FATF) által a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása szempontjából kockázatosnak minősített országokról kiadott listázott ügyfél-átvillágítások során.

A nem pénzügyi szolgáltatóktól érkező bejelentések száma továbbra is alacsonynak mondható.

A bejelentések szolgáltatók szerinti megoszlását az alábbi táblázat tartalmazza.

BEJELENTÉSEK SZÁMÁNAK SZOLGÁLTATÓK SZERINTI MEGOSZLÁSA			
Bank	8 223	Bizalmi vagyonkezelő vállalkozása	0
Takarékszövetkezet	88	Ingatlanügyletet folytató szolgáltató	0
Egyéb hitelintézet	4	Könyvvizsgáló	3
Pénzváltó	1 317	Könyvelő	15
Egyéb pénzügyi szolgáltató	2 275	Adószakértő	0
Befektetési szolgáltató	61	Kaszinó	37
Biztosítási szolgáltató	288	Nemesfém-kereskedő	2
Árutőzsdei szolgáltató	0	Árukereskedő	0
Önkéntes kölcsönös biztosítópénztár	1	Ügyvéd	3
Postai szolgáltató	25	Közjegyző	0

1. számú táblázat

Az ügyletek felfüggesztésének célja a bűncselekményekből származó pénzösszegek és vagyoni dolgok biztosítása mindaddig, amíg azokat a büntetőeljárásban le nem foglalják vagy zár alá nem veszik. Ügyletfelfüggesztést a szolgáltatók és a PEI egyaránt kezdeményezhetnek. 2019-ben mindkét fél közel azonos számban kezdeményezte ügyletek felfüggesztését, az esetek 62 százalékában történt vagyon-biztosítás büntetőeljárásban, összesen 3,54 milliárd forint értékben.

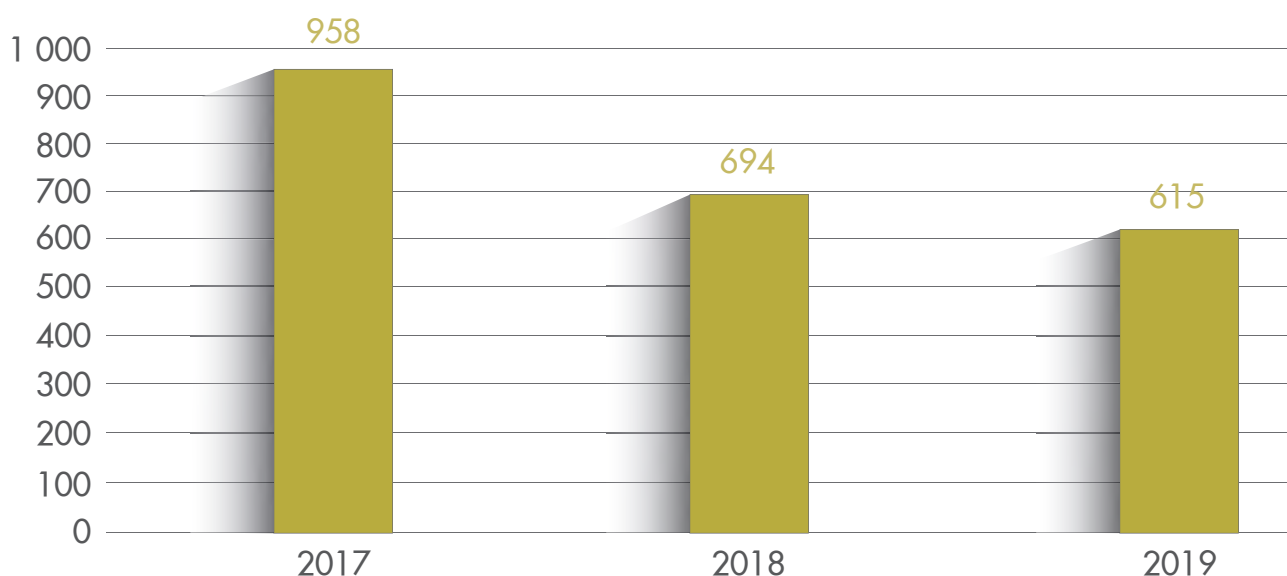
FELFÜGGESZTETT ÜGYLETEK SZÁMA

Szolgáltatók által kezdeményezett felfüggesztések	134
PEI által kezdeményezett felfüggesztések	148
Eredményes felfüggesztések száma és az általuk biztosított összegek devizanemenként	175
HUF	157 254 979,09 Ft
EUR	3 570 332,74 EUR
USD	7 457 028,59 USD
GBP	8 895,15 GBP

2. számú táblázat

A 4. diagram a különböző hatóságoktól – nyomozó hatóságok, ügyészség, bíróság, nemzetbiztonsági szolgálatok, TEK, NVSZ – érkező megkeresések számát mutatja 3 éves időtávban. Látható, hogy a 2018-ban tapasztalt, az új büntetőeljárásról szóló törvény⁵ egyes rendelkezéseinek hatályba lépésével összefüggő csökkenés tovább folytatódott.

PEI ÁLTAL FOGADOTT BELFÖLDI MEGKERESÉSEK SZÁMA 2017-2019

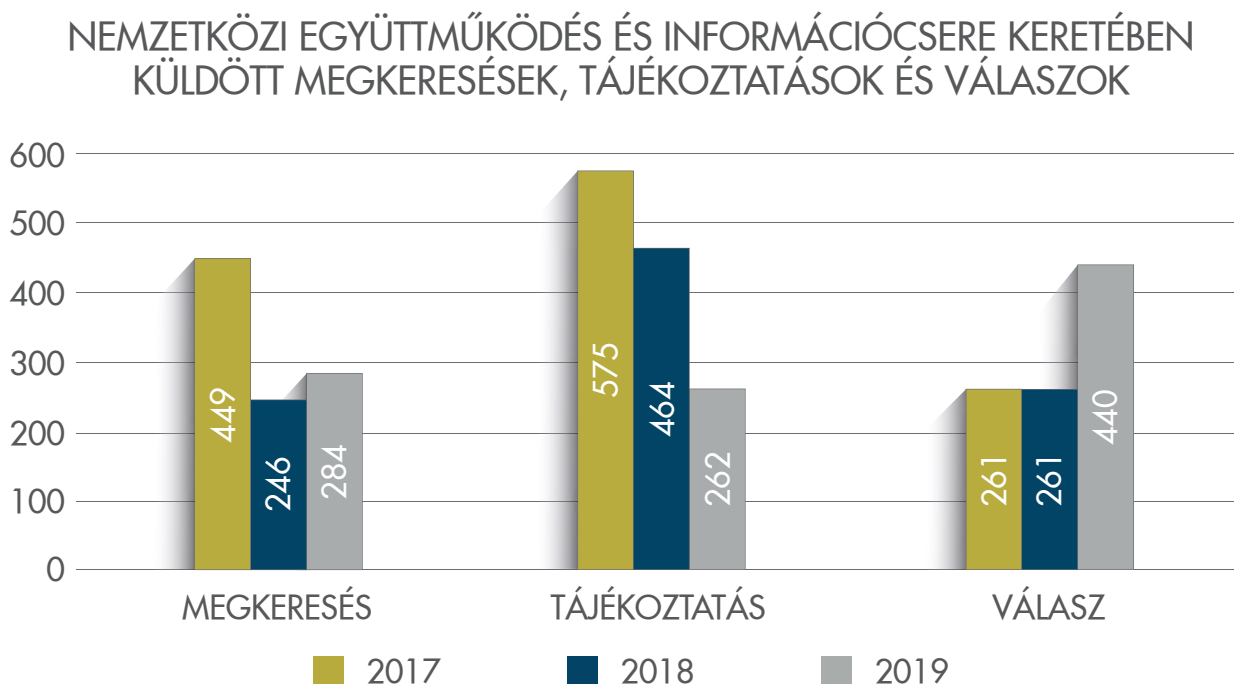

4. számú diagram

⁵ 2017. évi XC. törvény

A PEI elemző-értékelő tevékenysége nagyban épít a nemzetközi információcserére és az együttműködésre a különböző külföldi pénzügyi információs egységekkel, illetve a bűnüldöző szervekkel és az Európával⁶.

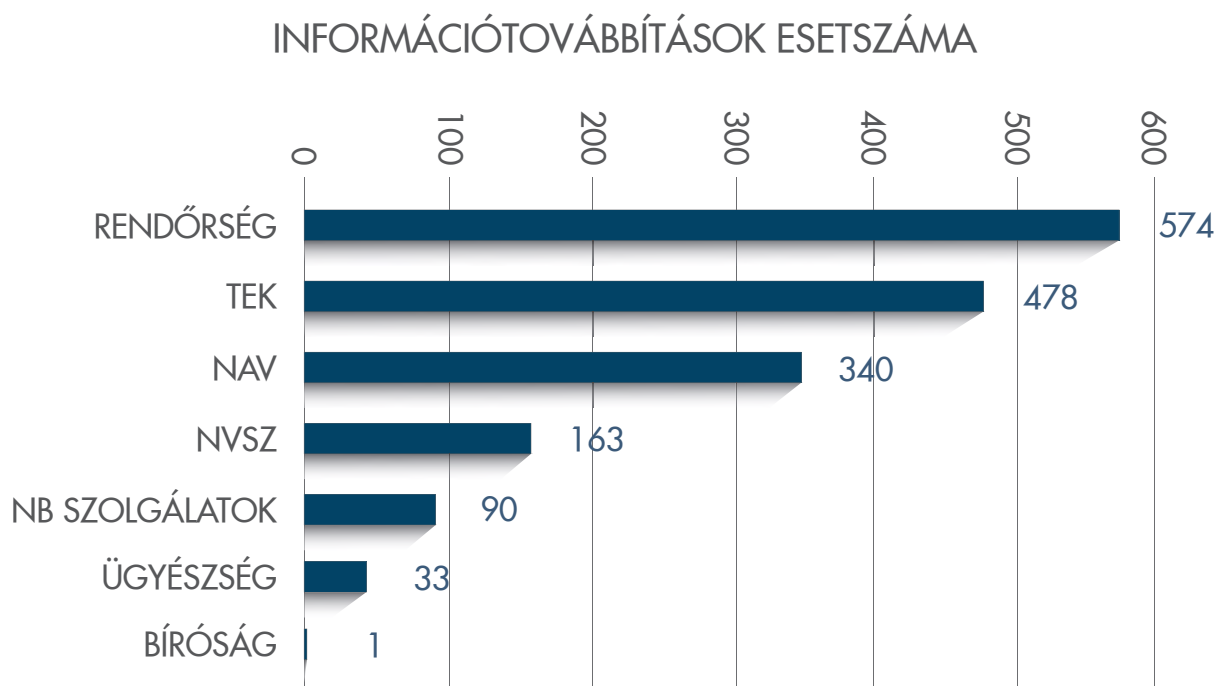
A nemzetközi együttműködésben küldött megkeresések, az azokra adott válaszok, valamint a tájékoztatások számának 2019-es megoszlását a következő diagram mutatja.

5. számú diagram

A 6. diagram a PEI 2019-ben teljesített információtovábbításainak esetszámát hatóságok szerinti bontásban mutatja be. Az iroda 2019-ben 1 679 alkalommal továbbított információt⁷ a diagramban megjelölt hatóságoknak. Ezekben összesen 6 380 szolgáltatói bejelentés – az összes szolgáltatói bejelentés 52 százaléka – volt érintett.

A bejelentések száma az előző évi 4 254-hez képest majdnem 50 százalékos emelkedést mutat.

6. számú diagram

⁶ Pmt. 49. § (1) bekezdés

⁷ Pmt. 48. § (1) bekezdés

A bejelentésindikátorok egyrészt hozzájárultak az operatív elemzést követő eredményes információ-továbbításhoz, másrészt megalapozhatják a szolgáltatók jövőbeni bejelentéseit.

A) KÜLFÖLDÖN ELKÖVETETT ADÓCSALÁSHOZ KAPCSOLÓDÓ PÉNZMOSÁS

A bejelentések adatai alapján jellemzően román állampolgárok újonnan bejegyzett, székhelyszolgáltató címére bejelentett gazdasági társaságoknak nyitnak – akár több szolgáltatónál is – fizetési számlát, legtöbbször forintban és euróban. A társaságok ügyvezetőinek, egyben tulajdonosainak, bejelentett lakcíme jellemzően a magyar-román határhoz közeli romániai településeken van.

A gazdasági társaságok többnyire egyszemélyes kft.-k, amik adóbevallásokat nem nyújtanak be és gazdasági tevékenységet nem végeznek Magyarországon. Euróalapú devizaszámláikra elsősorban Franciaországban vezetett fizetési számlákról érkeznek jelentős összegű jóváírások. A pénzt a fizetési számlához tartozó bankkártyával – döntő többségben franciaországi ATM-ekből – rövid időn belül felveszik, egyes esetekben kisebb értékben bankkártyával vásárolnak. Ugyanakkor a társaságok forint-alapú számláin nincs számottevő tranzakció.

A fizetési számlákon normál gazdasági tevékenységre utaló forgalom, például bérletidő-, közmű-, adó- és munkabér-átutalás nincs, azokat szinte kizárólag készpénzfelvételre használják.

A szolgáltatók bejelentései alapján ez a tevékenység 2017 második negyedévében kezdődött, azóta több tízmillió eurónyi mozgás volt számos gazdasági társaság több szolgáltatónál vezetett fizetési számláján. A tevékenység mögött feltételezhetően Franciaországban be nem jelentett munkavállalók foglalkoztatása áll.

B) KÖVESD A PÉNZT! – INDIKÁTOROK AZ EMBERKERESKEDELEM TERÜLETÉN

2019. november 7-én jelent meg az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet (EBESZ) emberkereskedelem elleni küzdelem témakörében készített tanulmánya.

Az emberkereskedelem a szervezett bűnözés egyik formája, ami az emberi élet más által történő áruba bocsátásával valósul meg vagyonszerzés céljából.

Az emberkereskedelem irányulhat:

szexuális kizsákmányolásra

a személyek munkavégzésének kizsákmányolására (ide tartozik minden olyan munka és szolgáltatás nyújtása, amit az áldozat nem önként vagy a büntetéstől való félelem miatt végez) és

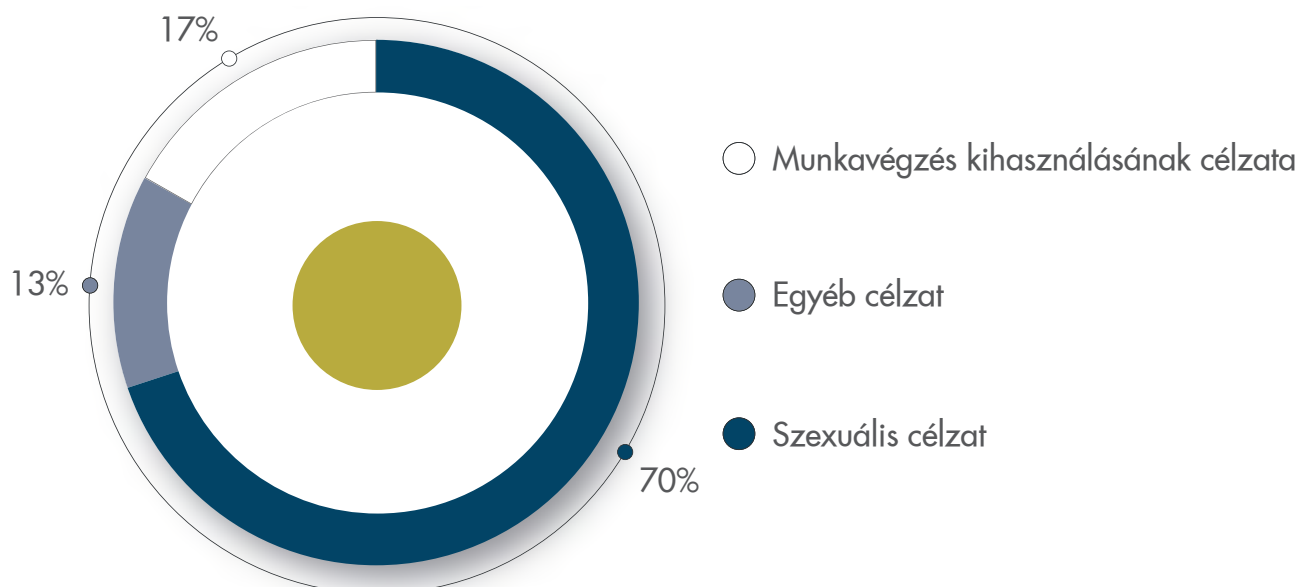
a szervkereskedelmet célzó emberkereskedelemre

⁸ Organization for Security and Co-operation Europe (OSCE)

⁹ Following the Money: Compendium of Resources and Step-by-Step Guide to Financial Investigations Related to Trafficking in Human Beings.

Az ENSZ Kábítószerellenőrzési és Bűnmegelőzési Hivatalának (United Nations Office of Drugs and Crime; UNODC) 2018-ban közzétett jelentése¹⁰ alapján a közép- és délkelet-európai régió országaiban¹¹ a szexuális célú kizsákmányolás a legelterjedtebb, amit a személyek munkavégzésének kizsákmányolása követ.

ÁLDOZATOK ARÁNYA A KIZSÁKMÁNYOLÁS CÉLZATA SZERINT

7. számú diagram

Az UNODC jelentése kitér arra is, hogy a szexuális célú kizsákmányolás főként a nőket (65 százalék) érinti, de a lánygyermek veszélyeztetettsége (28 százalék) is növekszik. A személyek munkavégzésének kihasználása a férfiakat (52 százalék) és a nőket (43 százalék) egyaránt érinti.

Az embercsempészet és az emberkereskedelem közötti legfontosabb különbség, hogy az embercsempészet sértettje az állam, célja egy külföldi állampolgár adott államba történő csempészése. Ez szükségszerűen együtt jár a határátlépéssel. Ezzel szemben az emberkereskedelem sértettje bármilyen korú, nemű, etnikai hovatartozású személy lehet, célja az adott személy kizsákmányolása. Az emberkereskedelem tehát nem feltétlenül jár együtt határátlépéssel.

Az EBESZ tanulmánya az emberkereskedelemre utaló olyan indikátorokat¹² azonosít, amik segíthetik a szolgáltatók bejelentéseit a pénzmosás elleni rendszerben. A tanulmány az emberkereskedelemre és az ahhoz kapcsolódó pénzmosásra utaló tény, adatot, körülményt észlelők személye szerint csoportosítja az indikátorokat. Eszerint léteznek viselkedési, ügyfél-azonosítási és tranzakciós indikátorok.

A viselkedési indikátorok olyan szemmel látható jelek, amik a sértett vagy az emberkereskedő viselkedésével, illetve megjelenésével kapcsolatosak. A viselkedési indikátorokat a „front-line officer”, vagyis az a bankfióki, pénzváltó, készpénzküldést végző ügyintéző képes észlelni, aki az ügyféllel személyes kapcsolatba kerül.

¹⁰ Global Report on Trafficking in Persons

¹¹ Csehország, Észtország, Magyarország, Lettország, Litvánia, Lengyelország, Szlovákia, Bosznia-Hercegovina, Horvátország, Montenegró, Románia, Szerbia, Szlovénia, Észak-Macedónia

¹² A teljes lista megtalálható az OSCE által közzétett tanulmány B) mellékletében.

A dokumentum elérhetősége: <https://www.osce.org/secretariat/438323>.

A potenciális emberkereskedő kényszerítő viselkedése javarészt

- a sértett nevében és helyében történő cselekvésben (például a nevében beszél, helyette tölti ki a dokumentumokat),
- a sértett cselekedeteinek folyamatos kontrollálásában, (például nála vannak az ügyfél személyes dokumentumai), illetve
- a fizikai agresszió érzetében és a kommunikáció feltűnő kerülésében (például csak tömondatokban beszél) nyilvánul meg.

A potenciális sértetten észre lehet venni félelem, depresszió, de akár sérülés vagy a fizikai agresszió bármilyen más jelét is. Ruházata megviselt lehet, láthatóan alultáplált, és akár égetéssel vagy tetoválással is megjelölték. Az áldozat nem mer szemkontaktust hosszabb ideig fenntartani, zavarodottnak tűnik, adatait nem tudja fejből, hanem felolvassa azokat. Az őt kísérő személy idősebb lehet nála, kapcsolatuk „romantikusnak” tűnhet, beszélgetésük során a szexiparban használatos kifejezéseket használhat.

Az ügyfél-azonosítási indikátorok vagy „know your customer” (KYC) indikátorok közé tartoznak az ügyfél által megadott adatok ellenőrzésekor a szokatlan és gyanús körülmények. Ilyenek például

- a lakcímmel (állandó lakcím hiánya vagy több, hasonló profilú személy által is bejelentett lakcím),
- az okmányokkal (hamis okmány használata vagy az ügyfél által többször, rövid időn belül készített új okmányok),
- a számlanyitás idejével (több, hasonló profilú személy nyit számlát azonos időben vagy rövid időbeli eltéréssel), illetve
- a kapcsolattartási adatokkal (olyan e-mail cím megadása, ami a „szexiparhoz” kapcsolódó online hirdetéseknel is megjelenik, több mobiltelefonszám megadása, ügyfél elérhetetlensége) kapcsolatos körülmények.

Gazdasági társaságoknál további fontos körülmény lehet az, ha a társaság emberkereskedelemnek kitett üzletágban működik.¹³

A tranzakciós indikátorok azok, amiket a tranzakciók ellenőrzéséért felelős kollégák észlelhetnek, és amelyek a fizetési számla megnyitása után bármikor felmerülhetnek. Az általános tranzakciós indikátorok mellett az emberkereskedelem célja szerinti speciális indikátorok is megjelenhetnek a tranzakciók ellenőrzésekor. A speciális indikátorok típusaira az alábbiakban találhatunk néhány példát.

1. Példák a szexuális kizsákmányolásra utaló speciális indikátorokra:

- a megélhetési költségek nem jelennek meg a fizetési számlán (üzemanyag, élelmiszer, egyéb szükségletek, lakhatással összefüggő költségek, hitel stb.);
- éttermi számlák, szobaszervíz-költségek szobafoglalás nélkül,
- olyan szállodai költség, ahol ugyanazon magánszemély két külön szobát fizet, ugyanazon a napon;
- jelentős és rendszeres költségek repülőtéren, kikötőben, egyéb közlekedési csomóponton vagy külföldön, amik nem állnak összhangban a magánszemély személyes költségeivel vagy az állított céges tevékenységgel;
- tranzakciók, nem a szokásos működési időben, vagy kártyás vásárlások éjszakai órákban (például 100 dollár manikűrre este 11 és hajnali 4 között);

¹³ A teljes lista megtalálható az OSCE által közzétett tanulmány A) mellékletében. A dokumentum elérhetősége: <https://www.osce.org/secretariat/438323>.

- tranzakciók apróhirdetésekre hivatkozással, amelyek a szexiparhoz vagy escortszolgáltatásokhoz köthetők;
- túlzott „ride sharing” használata éjféltől után;
- e-mail money transferen (EMT)¹⁴ keresztül érkező összeg egy nő számlájára több férfitől.

2. Példák a személyek munkavégzésének kizsákmányolására utaló speciális indikátorokra:

- nem fizetnek adót- és járulékot a fizetési számláról a NAV-nak, illetve bér- és nem bérjellegű juttatásokat a munkavállalóknak;
- a bér vagy fizetés összege sohasem változik, nincs bónusz, táppénz miatti csökkentett fizetés, de fizetésemelés sem;
- nagyon alacsony az átutalt jövedelem, akár alacsonyabb a minimálbérnél.

3. Példák a szervkereskedelem céljából történő emberkereskedelemre utaló speciális indikátorokra:

- átutalások olyan szervezeteknek, amik székhelye magas kockázati besorolású országban van, és a közleményben, vagy a kedvezményezett nevében a medical, tehát az orvosi szó variációi szerepelnek (például medicus);
- jótékonyági szervezetek és egészségturizmussal foglalkozó szervezetek közötti átutalások;
- kártyás fizetések utazási irodáknak, légitársaságoknak olyan ügyféltől, akinek egészségi állapota a bankfióki kollégák tudomása szerint nagyon rossz.

Az emberkereskedelem számos formájában az emberkereskedők a sértettek fizetési számláit használják anonimitásuk megőrzésére, így minden olyan eset szokatlan, ahol az ügyfél korábbi pénzügyi szokásai megváltoztak, vagy az ügyfél profiljával, személyes körülményeivel össze nem illő jóváírások és terhelések történnek.

Nagyon fontos, hogy a felsorolt indikátorok értékelése ne egyenként vagy akár csoportszinten történjen! Mindhárom típusú indikátor együttes vizsgálatára kell törekedni, figyelemmel az ügyfél geológiai profiljára, és az emberkereskedelem szempontjából vizsgálandó sértetti potenciálra, veszélyeztetettségére.

C) NEMZETKÖZI VESZTEGETÉS ÉS KAPCSOLÓDÓ PÉNZMOSÁS

A Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet¹⁵ (OECD) nemzetközi tranzakciókban megjelenő megvesztegetésekkel foglalkozó munkacsoportja¹⁶ 2019 júniusában fejezte be Magyarország negyedik körös vizsgálatát a külföldi közhivatalnokok nemzetközi üzleti tranzakciók során történő megvesztegetése elleni küzdelemről szóló egyezmény¹⁷ alapján.

A vizsgálatról szóló jelentésben¹⁸ tett ajánlás szerint Magyarországon a nemzetközi vesztegetés és a kapcsolódó pénzmosási kockázat jelenségeivel kapcsolatban emelni kell a tudatosság szintjét.

A korrupció hátráltatja a gazdasági növekedést, csökkenti a közkiadások hatékonyságát, ezzel együtt az üzleti életben bizonytalanságot okoz és rontja az adózói morált. Ezért különösen fontos a korrupció elleni küzdelem.

¹⁴ Banki szolgáltatás, ami lehetővé teszi a felhasználók számára, hogy pénzeszközöket utaljanak át személyes számlák között, e-mail és online banki szolgáltatás segítségével.

¹⁵ OECD; Organisation for Economic Co-operation and Development.

¹⁶ Working Group on Bribery in International Business Transactions (WGB).

¹⁷ OECD Convention on Combating Bribery of Foreign Public Officials in International Business Transactions.

¹⁸ <http://www.oecd.org/corruption/anti-bribery/OECD-Hungary-Phase-4-Report-ENG.pdf>

A korrupciós bűncselekmények a nemzetközi üzleti tranzakciókban is komoly erkölcsi és politikai károkat okoznak, és jelentős gazdasági költségeket jelentenek. Ez a büntetendő és káros tevékenység növeli az üzleti költségeket, torzítja a versenyt, így akadályozva a nemzetközi kereskedelem és a beruházások fejlődését.

A vesztegetés, illetve a vesztegetésből származó anyagi előnyök elrejtésekor a résztvevők általában hasonló módszereket alkalmaznak, mint az egyéb úton szerzett bűnös vagyon jövedelemadóztatás előli elrejtésekor.

A hasonló módszerek miatt általános indikátorok is jelezhetik a korrupció és a vesztegetés kockázatát:

- a gazdasági társasággal szemben korábban pénzügyi, gazdasági bűncselekménnyel összefüggésben vizsgálat folyt;
- bonyolult vállalati struktúrák, hierarchikus szerkezeti felépítés (például leányvállalatok, céghálózat, közös vállalatok);
- tranzakciók offshore társaságokkal, offshore területen vezetett fizetési számlák (például jutalék kifizetése offshore területen vezetett fizetési számlákra);
- strómanok alkalmazása (például alulképzett emberek találhatók magas pozíciókban);
- pénzáttalások szigorú banki titoktartási szabályozású országokba, ahonnan a pénzügyi információ megszerzése akadályba ütközik;
- pénzáttalások a kedvezményezett székhelyétől eltérő országokban vezetett fizetési számlákra;
- pénzáttalások üzleti számlák helyett természetes személyek fizetési számláira;
- szokatlan pénzügyi tranzakciók (például nagy összegű, vagy gyakori, kerek összegű pénzáttalások, jelentős összegű, racionális indok nélküli készpénzfelvevételek, készpénzbefizetések, ahol a jóváírás forrása nem egyértelmű);
- közjegyző vagy ügyvéd fizetési vagy letéti számláinak használata racionális indok nélkül;
- a fizetési számlák gyakori megszüntetése és újak nyitása;
- a gazdasági társaság üzleti tevékenységéhez nem kapcsolódó luxustárgyakkal rendelkezik (például magánrepülőgépek, jachtok, drága lakóingatlanok);
- a gazdasági társaság tényleges tulajdonosának, vezető tisztségviselőjének, alkalmazottjának vagy a családtagoknak az életmódja nincs összhangban az ismert, legális eredetű bevételekkel;
- szokatlan mértékű és jellegű kiadások, költési szokások (ideértve a családtagok költségét is).

A fentiekén kívül vannak olyan indikátorok, amik speciálisabb módon jelzik a korrupciós bűncselekmények, köztük a nemzetközi jellegű vesztegetés kockázatát:

- kiemelt közszereplő, illetve döntési helyzetben lévő hivatalos személy tranzakciói –különös figyelemmel a készpénzfelvevételekre –, vagy velük kapcsolatos tranzakciók, üzleti kapcsolatok (például kiemelt közszereplő útiköltségét, szállásköltségét fedező pénzáttalás);
- a gazdasági társaság a tulajdonos vagy a felsővezetés közeli hozzátartozóit alkalmazza vagy üzleti kapcsolatban áll velük;
- a gazdasági társaság szokatlanul sikeres közbeszerzési pályázatok elnyerésében;
- a gazdasági társaság magas kockázatú országban működik¹⁹, illetve magas kockázatú országban

¹⁹ A magas kockázatú országok közé tartoznak azok az országok, amelyek nem folytatnak hatékony információcserét, alacsony pontszámmal rendelkeznek a Transparency International korrupciós indexén vagy magas pontszámmal rendelkeznek a Tax Justice Network adóügyi átláthatósági indexén.

<https://www.transparency.org/cpi2019>

<https://fsi.taxjustice.net/en/>

vagy ágazatban²⁰ működő gazdasági társasággal áll kapcsolatban;

- pénzáttalások magas kockázatú országokban működő személyektől vagy személyeknek, illetve olyan társaságoktól vagy társaságoknak, amelyek tényleges tulajdonosait nem lehet azonosítani;
- a gazdasági társaság szigorúan szabályozott, vagy olyan ágazatban működik, ahol a működéshez állami engedélyekre van szükség;
- közvetítők alkalmazása az üzleti tevékenységben racionális indok nélkül.

A közvetítőknek kiemelt szerep jut a korrupciós cselekményekben és a vesztegetési pénzeszközök elrejtésében, ideértve a nemzetközi vesztegetéseket is.

A közvetítők azok a természetes és jogi személyek, akik meghatározó szerepet töltenek be az üzleti tranzakciókban (például ügynökök, értékesítési képviselők, tanácsadók vagy tanácsadó cégek, beszállítók, forgalmazók, viszonteladók, alvállalkozók, franchise-vevők, közös vállalkozásbeli partnerek, leányvállalatok és egyéb üzleti partnerek, ideértve az ügyvédek és a könyvelőket).

Természetesen a közvetítők alkalmazása az üzleti tevékenységben számos esetben indokolható és ésszerű döntés lehet (például az ismeretlen jogi, kulturális, pénzügyi környezet miatt, vagy helyi képviselőt érdekében).

A visszaélések magas száma és a közvetítők alkalmazása megnehezíti a vesztegetésben résztvevők közötti kapcsolatok észlelését, a bűncselekmények felderítését és a nyomozást, így jelenlétük kockázatot jelent.

Közvetítők alkalmazásakor kockázatot jelző indikátorok lehetnek:

- közvetítőláncolat, -hálózat alkalmazása, több tanácsadó cég, tanácsadó igénybevétele, bonyolult szerződéses viszonyok;
- a helyi közvetítőkön kívül harmadik országban tevékenykedő közvetítők alkalmazása;
- a szerződés közvetítő kötelező alkalmazásról rendelkezik;
- nem kellő pontossággal, felületesen megfogalmazott tanácsadói szerződések;
- leányvállalatok alkalmazása, amelyek szerepe a vesztegetés során változatos lehet:
 - vesztegetést végrehajtó közvetítő;
 - szerződést kötő fél (a vesztegetést végrehajtó közvetítővel a leányvállalat köt szerződést az anyavállalat helyett);
 - a vesztegetési pénzeszközök felhasználását koordináló közvetítő.

Kockázatértékeléskor az indikátorok alkalmazása mellett kiemelten fontos lehet a nyílt információs források használata. A releváns médiatartalmak hatékony felkutatására javasolt az automatizált keresőmotorok használata.

Az említett indikátorok²¹ továbbá akkor alkalmazhatók hatékonyan, ha a szolgáltató figyelembe veszi az ügyfél-átvilágítási intézkedéseket, törekszik arra, hogy ügyfelét megismerje.

²⁰ Magas kockázatú ágazatok: építőipar, közüzemi ágazat, ingatlan, jogi és üzleti szolgáltatások, olaj- és gázipar, bányászat, energiatermelés és szállítás, gyógyszeripar és egészségügy

²¹ Források:

OECD (2013), Bribery and Corruption Awareness Handbook for Tax Examiners and Tax Auditors, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/9789264205376-en>

Anti-bribery typology reports (OECD)

<http://www.oecd.org/daf/anti-bribery/anti-briberytypologyreports.htm>

A PEI 2019-ben több, egymással összefüggő belső informatikai projektet is elindított, melyek közvetlen célja a hazai, Európai Unió és nemzetközi követelmények által meghatározott feladatok támogatása.

Az elektronikus (specifikus) nyomtatványokban több, elsősorban a szakrendszert érintő belső módosítás is történt. A szolgáltatói visszajelzések, illetve saját tapasztalatok alapján több feldolgozási hibát is sikerült kiküszöbölni.

A PEI még 2019-ben megkezdte²² valamennyi specifikus nyomtatványának szakmai és informatikai felülvizsgálatát, módosítását és frissítését. E fejlesztések megkezdésekor a szolgáltatóktól kapott visszajelzések is beépültek. A VPOP_KSZ17, a VPOP_PMT17 (és XML), illetve a VPOP_PMT17MEG nyomtatványok frissített verziói 2020 első negyedéve óta elérhetők.

A PEI, megfelelően az elektronikus ügyintézés szabályainak²³, a felügyelete alá tartozó szolgáltatói körrel e-Papíron tart kapcsolatot. Az e-Papíron intézhető hatósági ügyek 2019-es felülvizsgálata eredményeként új ügytípussal bővült a kör, illetve a kitöltést segítő súgó frissült.

A sikeres közbeszerzési eljárás után a felek aláírták a vállalkozói szerződést a PEI elemző-értékelő munkájának hatékonyabbá tételéért felelős új, komplex, integrált informatikai rendszer (AML-rendszer) kialakítására. Az AML-rendszer az információk beérkezésétől, azok továbbításán keresztül egészen a célhatóságokhoz érkezésig a teljes munkafolyamatot megújítja. Biztosítja a beérkező és az egyes adatbázisokban rendelkezésre álló adatok és információk magas színvonalú, az elemző-értékelő munkát hatékonyan támogató feldolgozását. Az új rendszer várhatóan 2020 második felében áll szolgálatba.

TÁVLATI TERVEK

A PEI további szakmai célja, hogy a jelenlegi ÁNYK-specifikus nyomtatványok a NAV honlapjáról közvetlenül beküldhetők legyenek. A webes kitöltés és beküldés lehetővé tenné, hogy a szolgáltatók bármilyen internetkapcsolattal rendelkező számítógépről könnyen és gyorsan eleget tehessenek jogszabályokban meghatározott bejelentési vagy tájékoztatási kötelezettségüknek.

Várhatóan 2020 végén elkészül a PEI önálló publikációs felülete, ami közvetlenebb kapcsolattartást tesz lehetővé a szolgáltatókkal és az érdekképviselői szervekkel.

PÉNZÜGYI ÉS VAGYONI KORLÁTOZÓ INTÉZKEDÉSEK

A pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása elleni fellépés sarokpontjai a pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedések, vagyis a célzott pénzügyi szankciók. A pénzeszközök és gazdasági erőforrások befagyasztásának jogalapját az ENSZ Biztonsági Tanácsának határozatai, valamint az Európai Unió rendeletei, határozatai adják, eljárási szabályait pedig a Kit.²⁴ határozza meg. A hatályos törvény

²² A Pmt. 2020. évi módosításával.

²³ Az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól 2015. évi CCXXII. törvény és a 451/2016. (XII.19.) Korm. rendelet

²⁴ Az Európai Unió és az ENSZ Biztonsági Tanácsa által elrendelt pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedések végrehajtásáról 2017. évi LIII. törvény

kötelezi a szolgáltatókat, valamint a vagyoni nyilvántartást vezető szervezetet, hogy a gyanús eseteket, körülményeket bejelentsék a PEI-nek.

A pénzügyi és vagyoni korlátozó intézkedésekről további hasznos információk találhatóak a Nemzeti Adó- és Vámhivatal (NAV) honlapján ([link](#)).

A PEI FELÜGYELETI TEVÉKENYSÉGE

A PEI felügyeleti jogköre 2019-ben

- az ingatlanügylettel kapcsolatos tevékenységet végző, valamint
- a könyvviteli (könyvelői), adószakértői, okleveles adószakértői, adótanácsadói tevékenységet megbízási, illetve vállalkozási jogviszony alapján végző

szolgáltatókra terjedt ki.

A felügyeleti tevékenység célja, hogy biztosítsa a szolgáltatóknak a Pmt., valamint az Európai Unió és az ENSZ Biztonsági Tanácsa által elrendelt pénzügyi és vagyoni korlátozásokat érintő jogszabályoknak való megfelelést.

A PEI felügyeleti tevékenységét az általános közigazgatási rendtartásról szóló törvény²⁵ rendelkezései alapján látja el.

I. JÓVÁHAGYÁSRA BENYÚJTOTT SZABÁLYZATOK ELBÍRÁLÁSA

2019 év végéig a PEI felügyelete alá több mint 25 ezer szolgáltató jelentkezett be, közülük 21 250 könyvviteli és 4 040 ingatlanügylettel kapcsolatos szolgáltatást végez.

2019-ben összesen 482 szabályzatot nyújtottak be a szolgáltatók, ebből a PEI 450-et hagyott jóvá. Az adatok alapján elmondható, hogy a korábbi évekhez képest a benyújtott szabályzatoknak több mint 90 százaléka megfelelt a jogszabályoknak. A jóváhagyáshoz mindössze 43 esetben volt szükség további egyeztetésre – felszólítás, hiánypótlás, kiegészítés – az ügyféllel.

A Pmt. nem írja elő a felügyeletet ellátó szervezetnek, hogy mintaszabályzat elkészítésével segítsék a szolgáltatókat saját, belső szabályzatuk elkészítésében, illetve átdolgozásában, azonban a PEI 2019-ben is elérhetővé tette a típusszabályzatokat valamennyi felügyelete alá tartozó szolgáltatói körnek.

II. HATÓSÁGI ELLENŐRZÉSEK

A PEI kockázatalapú felügyeleti tevékenységet végez. Hatósági ellenőrzéseit az adott szolgáltatói szektorban kockázatértékelés alapján kialakított, felügyeleti tevékenységi program alapján végzi.

A kockázatértékelés elkészítésekor a PEI a szolgáltatókra jellemző körülményeken túl a nemzeti kockázatértékelés eredményét, illetve az adott szolgáltatóknál korábban végzett hatósági ellenőrzések megállapításait is figyelembe veszi. Hatósági ellenőrzést a kockázatértékelés eredménye alapján – az erőforrások leghatékonyabb felhasználásával – ott végez, ahol magasabb a kockázat. A vizsgálatok lehetnek helyszíni, illetve kérdőíves ellenőrzések.

²⁵ 2016. évi CL. törvény az általános közigazgatási rendtartásról

A PEI 2019-re 275 hatósági ellenőrzést irányzott elő, ennél mintegy 12 százalékkal többet, összesen 309 vizsgálatot folytatott le. A következő táblázat az elmúlt öt év hatósági ellenőrzéseit mutatja be típus és szolgáltató szerinti bontásban.

ÉV	ELLENŐRZÉSEK SZÁMA						
	Helyszíni ellenőrzés			Kérdőíves ellenőrzés			Mind- összesen
	összes	ing.	könyv.	összes	ing.	könyv.	
2015	29	0	29	136	111	25	165
2016	25	9	16	291	221	70	316
2017	30	9	21	140	106	34	170
2018	54	23	31	177	78	98	231
2019	89	34	55	220	68	152	309

3. számú táblázat

Az elvégzett hatósági ellenőrzések több mint 70 százalékában volt szükség a törvényben meghatározott intézkedésekre, a PEI²⁶

- 136 esetben figyelmeztette,
- 166 esetben a jogsértés megszüntetésére kötelezte a szolgáltatókat,
- 1 esetben kezdeményezte a nyilvántartást vezető szervnél a szolgáltató nyilvántartásból való törlését, illetve
- 32 esetben – az intézkedések mellett vagy önállóan – bírságot szabott ki az adott szolgáltatókkal szemben.

Az elmúlt 5 évben a kiszabott bírságok összege az alábbiak szerint alakult.

ÉV	BÍRSÁG (FT)
2015	2 110 000
2016	4 690 000
2017	10 250 000
2018	16 200 000
2019	17 900 000

4. számú táblázat

A PEI bejelentési kötelezettség elmulasztása miatti bírsághatározatai ellen a szolgáltatók két alkalommal nyújtottak be bírósági keresetet. Az illetékes bíróságok a felperesek kérelmét elutasították, és a határozatokat helybenhagyták. Az egyik érintett később felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő a Kúriához, ami a bíróság által korábban hozott ítéletet fenntartotta.

²⁶ Pmt. 69. § (1) bekezdés

A szolgáltatók a kiszabott bírságok jelentős részét befizették, 4 alkalommal fordult elő, hogy az érintett fizetési kedvezmény iránti kérelmet nyújtott be. A PEI minden esetben engedélyezte a részletfizetést.

27 alkalommal fordult elő, hogy az érintettek az ellenőrzést akadályozták azzal, hogy a felhívás ellenére sem nyilatkoztak vagy adtak át szükséges dokumentumokat. Mindez összesen 2 350 000 forint közigazgatási bírságot eredményezett.

A PEI ellenőrzési határozatait – jogszabályi kötelezettség alapján – közzéteszi²⁷. A határozatok jogszabály által meghatározott részei elérhetők a NAV honlapján a következő linken.

AZ ELLENŐRZÉSEKKOR FELTÁRT LEGGYAKORIBB HIÁNYOSSÁGOK

2019-ben a PEI hatósági ellenőrzéseiben főként azt vizsgálta, hogy a szolgáltatók a 2018-ban hatályba lépett új jogszabályi rendelkezéseket betartják-e. A megállapított jogsértések, hiányosságok mind típusukat, mind számosságukat tekintve nagy hasonlóságot mutatnak az előző években feltártakkal.

2019-ben is probléma volt

- az ügyfél-átvilágítási intézkedések elmaradása, vagy nem megfelelő alkalmazása (141 eset),
- a bejelentés elmulasztása (6 eset),
- a kijelölt személyre vonatkozó tájékoztatás elmulasztása (61 eset) csakúgy, mint
- a belső kockázatértékeléshez (111 eset) és a belső szabályzatokhoz (39 eset) kapcsolódó jogsértések elkövetése.

III. A FELÜGYELETI TEVÉKENYSÉGHEZ KAPCSOLÓDÓ EGYÉB FELADATOK

2019-ben a PEI felügyeleti szakterületének további feladatai:

- közreműködés az Európai Parlament és a Tanács 4. irányelvének tagállami alkalmazásáról szóló vizsgálatában,
- a szolgáltatói érdeklődések, információkérések telefonos és e-mailes kezelése, szakmai vélemények írásos ismertetése,
- felkészülés a Pmt. 2020. januári módosításaiból eredő változásokra,
- együttműködés a Pmt.-ben nevesített felügyeleti szervekkel, kapcsolattartás szolgáltatók érdekképviselői szerveivel.

²⁷ A Pmt. 71. § (1) bekezdése alapján a felügyeleti eljárás során hozott véglegessé vált vagy a jogorvoslatra tekintet nélkül végrehajthatóvá nyilvánított határozatot az 5. § a)-c) és e)-g) pontjában meghatározott felügyeleti szerv – a szolgáltatóval történt közlést követően – haladéktalanul köteles közzétenni a honlapján oly módon, hogy abból legalább a szabály megsértésének vagy a hiányosságnak a jellegére, illetve a jogsértő személyre vonatkozó adatok, információk megismerhetők legyenek.

2019-ben módosultak a Pmt. és az egyes kapcsolódó jogszabályok az Európai Parlament és a Tanács 5. irányelvében megfogalmazott rendelkezések átültetése miatt. Az Országgyűlés 2019 decemberében fogadta el a szükséges módosításokat tartalmazó törvényjavaslatot.

A Pmt. módosításakor a jogalkotó figyelembe vette a kodifikációs munkában részt vevő hatóságok, szakmai szervezetek gyakorlati tapasztalatait, a Moneyval technikai megfelelésre vonatkozó ajánlásait (Moneyval Akcióterv²⁸), valamint korrigálta a 4. irányelv²⁹ hazai jogba átültetésekor fennmaradt hiányosságokat is.

A PEI tevékenységét érintő egyik legfontosabb változás, hogy új szolgáltatói körök kerültek a Pmt. személyi hatálya, így a PEI felügyelete alá:

- virtuális és törvényes fizetőeszközök, illetve virtuális fizetőeszközök közötti átváltási szolgáltatásokat nyújtó szolgáltatók,
- letétkezelő pénztárca-szolgáltatók és
- székhelyszolgáltatók.

A PEI tájékoztatót adott ki a felügyelete alá tartozó valamennyi szolgáltatói körre a Pmt. módosításából adódó kötelezettségeikről. A dokumentum a NAV honlapján ezen a [linken](#) érhető el.

A PEI ELÉRHETŐSÉGEI

Név: Nemzeti Adó- és Vámhivatal Központi Irányítása

Pénzmosás és Terrorizmusfinanszírozás Elleni Iroda

Cím: 1033 Budapest, Huszti út 42.

Postafiók: 1300 Budapest, Pf. 307

Telefon: 06 (1) 430-9466

Fax: 06 (1) 430-9305

E-mail: fiu@nav.gov.hu

Honlap: <https://www.nav.gov.hu/nav/penzmosas>

Nemzeti Adó-
és Vámhivatal

²⁸ Az Európa Tanács Moneyval országjelentésben Magyarország részére megfogalmazott pénzmosás elleni ajánlások végrehajtásáról készített akciótervről szóló 1688/2017. (IX. 22.) Korm. határozat

²⁹ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2015/849 irányelve a pénzügyi rendszerek pénzmosás vagy terrorizmusfinanszírozás céljára való felhasználásának megelőzéséről, a 648/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról, valamint a 2005/60/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv és a 2006/70/EK bizottsági irányelv hatályon kívül helyezéséről